

Predmet C-83/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

8. veljače 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:Juzgado de Primera Instancia n.º 5 de Cartagena (Prvostupanjski
sud br. 5 u Cartageni, Španjolska)**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

11. siječnja 2022.

Tužitelj:

Osoba RTG

Tuženik:

Tuk Tku Travel, S. L.

Predmet glavnog postupka

Paket aranžman – Putnikova odluka da otkáže putovanje zbog straha od širenja bolesti COVID-19 u Aziji – Izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći – Puni povrat svih plaćanja izvršenih za putovanje

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Članak 267. UFEU-a – Zahtjev za prethodnu odluku o valjanosti i tumačenju – Članak 5. Direktive (EU) 2015/2302 – Minimalne informacije koje treba pružiti putniku – Valjanost s obzirom na članak 114. stavak 3. te članak 169. stavak 1. i stavak 2. točku (a) UFEU-a – Nacionalna načela dispozitivnosti i podudarnosti – Usklađenost s pravom Unije

Prethodna pitanja

1. – Treba li članak 169. stavak 1. i stavak 2. točku (a) te članak 114. stavak 3. UFEU-a tumačiti na način da im se protivi članak 5. Direktive 2015/2302 o putovanjima u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima jer se u tom članku, među predugovornim informacijama koje obvezno treba pružiti putniku, ne nalazi pravo priznato člankom 12. Direktive na raskid ugovora prije njegova početka i puni povrat izvršenih plaćanja ako izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći znatno utječu na izvršenje paket aranžmana?

2. – Protivi li se člancima 114. i 169. UFEU-a, kao i članku 15. Direktive 2015/2302, primjena načela dispozitivnosti i podudarnosti iz članka 216. i članka 218. stavka 1. LEC-a, ako bi se tim postupovnim načelima mogla onemogućiti potpuna zaštita potrošača u svojstvu tužitelja?

Navedene odredbe prava Unije

- Članak 114. stavci 1., 3. i 4. te članak 169. stavci 1. i 2. UFEU-a
- Uvodna izjava 31., članak 3. točka 12. te članci 5., 6., 8. i 12. Direktive (EU) 2015/2302 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o putovanjima u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima, o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/314/EEZ
- Preporuka Komisije (EU) 2020/648 od 13. svibnja 2020. o vaučerima koji se nude turistima i putnicima kao alternativa povratu novca za otkazane paket aranžmane i usluge prijevoza u kontekstu pandemije bolesti COVID-19

Navedene odredbe nacionalnog prava

- Članci 153., 156. i 160. pročišćenog teksta Leya General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (Opći zakon o zaštiti potrošača i korisnika)
- Tim se člancima u španjolsko pravo gotovo doslovno prenose odredbe iz članka 5., 6., 8. i 12. Direktive 2015/2302.
- Ley de Enjuiciamiento Civil (Zakon o građanskom postupku; u daljnjem tekstu: LEC)

Članak 216.: „Građanski sudovi odlučuju o predmetima na temelju činjenica, dokaza i navoda stranaka, osim ako zakonski nije drukčije propisano za posebne slučajeve.”

Članak 218.: „1. Presude moraju biti jasne, precizne i moraju odgovarati zahtjevima i ostalim navodima stranaka koji su tijekom postupka pravovremeno podneseni. One moraju sadržavati potrebna utvrđenja, odluku na štetu ili u korist tuženika te moraju riješiti sva sporna pitanja koja čine predmet spora.

Sud odlučuje u granicama zahtjeva te uvažavajući samo činjenične i pravne elemente koje su stranke htjele istaknuti, a u skladu s odredbama primjenjivima na slučaj, čak i kada ih stranke postupka nisu pravilno navele.”

Članak 412.: „1. Kada se predmet postupka utvrdi u osnovnom zahtjevu, u odgovoru na zahtjev i, eventualno, u protuzahtjevu, stranke ga ne mogu naknadno mijenjati.”

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj je 10. listopada 2019. odlučio s tuženikom, društvom Zuk Tuk Travel, S. L., ugovoriti putovanje u paket aranžmanu za Vijetnam i Kambodžu za dvije osobe, s polaskom iz Madrida 8. ožujka 2020. i povratkom 24. ožujka 2020.
- 2 Tužitelj je u trenutku potpisivanja ugovora uplatio 2402 eura, a ukupni je iznos putovanja 5208 eura. U općim uvjetima ugovora navodila se mogućnost „otkazivanja putovanja prije njegova početka uz plaćanje naknade”. Nisu bile uključene ugovorne ni predugovorne informacije o mogućnosti otkazivanja u slučaju izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na određitu ili u njegovoj neposrednoj blizini i koje znatno utječu na izvršenje paket aranžmana.
- 3 Tužitelj je 12. veljače 2020. obavijestio tuženika o svojoj odluci da odustaje od odlaska na putovanje jer je zabrinut zbog širenja koronavirusa u Aziji i zatražio povrat iznosa koji mu pripadaju jer nije otputovao.
- 4 Tuženik mu je odgovorio 14. veljače 2020., obavijestio ga o troškovima otkazivanja i zaključio da će mu vratiti 81 euro. Tuženik je nakon njihove komunikacije obavijestio tužitelja da će mu naposljetku vratiti 302 eura.
- 5 Tužitelj je odlučio podnijeti tužbu sudu koji je uputio zahtjev. Zahtijeva povrat 1500 eura, pri čemu pristaje na to da agencija zadrži 600 eura na ime troškova obrade.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 6 Tužitelj tvrdi da je do otkazivanja došlo gotovo mjesec dana prije početka putovanja i da je svoju odluku donio zbog više sile, odnosno zabrinjavajuće zdravstvene situacije u području putovanja zbog bolesti COVID-19.

- 7 Tuženik tvrdi da u trenutku raskida ugovora tužiteljeva odluka nije bila opravdana. U veljači 2020. moglo se normalno putovati u te zemlje. Nisu postojale izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje bi nastupile na određitu na datum otkazivanja putovanja, jer se nije dokazalo da su vlasti zemlje polazišta ili odredišta poduzele konkretne mjere koje bi onemogućile putovanje. U obzir treba uzeti samo informacije koje su postojale u trenutku kada je tužitelj odlučio otkazati putovanje. Tužitelj je prihvatio opće uvjete ugovora koji se odnose na troškove obrade (15 % ukupnog iznosa putovanja), a svaki je pružatelj usluga naplatio troškove otkazivanja. Osim toga, budući da nije ugovorio policu osiguranja, tužitelj je preuzeo rizik eventualnog otkazivanja.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 8 U skladu s uvodnom izjavom 31. Direktive 2015/2302, „[o]ni bi trebali imati i pravo raskinuti ugovor o putovanju u paket aranžmanu bez plaćanja bilo kakve naknade za raskid ugovora ako izvanredne okolnosti koje se nisu mogle izbjeći znatno utječu na izvršenje paket aranžmana. To može, primjerice, obuhvaćati ratovanje, druge ozbiljne sigurnosne probleme kao što su terorizam, značajni rizici za ljudsko zdravlje poput izbijanja teške bolesti na određitu putovanja, ili prirodne katastrofe poput poplava i potresa ili vremenski uvjeti zbog kojih nije moguće sigurno putovati na određite dogovoreno u ugovoru o putovanju u paket aranžmanu.”
- 9 Člankom 12. stavkom 2. Direktive 2015/2302 određuje se da, „[n]e dovodeći u pitanje stavak 1., putnik ima pravo raskinuti ugovor o putovanju u paket aranžmanu prije početka paket aranžmana bez plaćanja bilo kakve naknade za raskid ugovora u slučaju izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na određitu ili u njegovoj neposrednoj blizini i koje znatno utječu na izvršenje paket aranžmana ili koje znatno utječu na prijevoz putnika na određite. U slučaju raskida ugovora o putovanju u paket aranžmanu u skladu s ovim stavkom putnik ima pravo na puni povrat svih plaćanja izvršenih za paket aranžman, ali nema pravo na dodatnu odštetu.”
- 10 Međutim, ni u Direktivi 2015/2302 ni u španjolskom zakonodavstvu minimalne informacije koje obvezno treba pružiti putniku ne sadržavaju mogućnost raskida ugovora o putovanju u paket aranžmanu u slučaju postojanja izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, uz pravo na puni povrat uplaćenih iznosa bez plaćanja bilo kakve naknade. Stoga tužitelj, ni kad je tuženika obavijestio o svojoj odluci da neće putovati ni kad je podnio tužbu sudu koji je uputio zahtjev (pred kojim ga ne zastupa odvjetnik), nije znao da može ostvariti pravo na raskid ugovora i povrat svih izvršenih plaćanja zbog izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći, a koje su nastupile na određitu i znatno utječu na putovanje.
- 11 S jedne strane, upućuje se pitanje o tome jesu li minimalne informacije koje su pružene tužitelju u skladu s Direktivom 2015/2302 nedostatne s obzirom na članak 169. UFEU-a u vezi s člankom 114. UFEU-a. Drugim riječima, otežavaju

li putniku informacije kojima je raspolagao i koje su u skladu s Direktivom da obrani svoja zakonom priznata prava i interese i bi li se one mogle smatrati nedostatnima za to da kao potrošač ostvari visoku razinu zaštite, osobito u sporu poput ovog u koji se upustio bez odvjetnika.

- 12 S druge strane, upućuje se pitanje o tome je li, u skladu s pravom Unije, u slučaju da se utvrdi ozbiljna situacija zbog izvanrednih okolnosti koje se nisu mogle izbjeći i znatno utječu na tijek putovanja, moguće u presudi naložiti puni povrat svih izvršenih plaćanja, što prekoračuje tužbeni zahtjev, a protivi se temeljnom načelu španjolskog postupovnog prava, načelu podudarnosti presuda (članak 218. stavak 1. LEC-a). Naime, primjena španjolskog postupovnog prava ne dopušta da se presudom dodijeli više nego što se zahtijeva u tužbi (u predmetnom slučaju to bi dovelo do nepunog povrata), što bi moglo onemogućiti visoku razinu zaštite potrošača koji stoga ne bi u potpunosti ostvario opsežnu zaštitu koja se potrošačima jamči UFEU-om.
- 13 Tribunal Supremo de España (Vrhovni sud, Španjolska) uputio je u pogledu potonjeg pitanja zahtjev za prethodnu odluku (predmet C-869/19) o dosegu nacionalnih postupovnih načela dispozitivnosti i podudarnosti. Nezavisni odvjetnik iznio je 15. srpnja 2021. svoje mišljenje u navedenom predmetu, u skladu s kojim „[č]lanak 6. stavak 1. Direktive 93/13/EEZ, od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, u vezi s načelom djelotvornosti, treba tumačiti na način da mu se protivi primjena nacionalnih postupovnih načela dispozitivnosti, podudarnosti i zabrane *reformatio in peius*, koja onemogućuju nacionalnom sudu koji odlučuje o žalbi koju je banka podnijela protiv presude kojom je vremenski ograničen povrat iznosa koje je potrošač neosnovano platio na temelju ugovorne odredbe o najnižoj kamatnoj stopi koja je naknadno proglašena ništavom da naloži puni povrat tih neosnovano plaćenih iznosa”.